

Pionneke2 laat de winst tegen favoriet Blerick2 nipt glippen: met 2½ - 3½ verloren

Wie van buiten niet sterk is moet van binnen slim zijn. Lieve geduldige lezers, daar ben ik weer, ik heb de vakantie, de files, de zon en *la dolce vita* overleefd en mag me nu weer – op de mooiste herfstdag van het jaar, **16-10** in de Jo Gerrishal – met een *binnensport* bezig houden. Wat betekent dat eigenlijk, beste clubgenoten, wat is schaken als *binnensport*? Sinds dat fraaie akkefietje tussen Voerendaal2 en Pionneke1, eind vorig seizoen, kunnen we schaken definitief tot de sporten rekenen, er wordt af en toe net zo hard aangeklooid als in het wielrennen en in de voetbalgokkerij – ik meen zelfs vernomen te hebben, dat na afwijzing van het Voerendaals beroep bij de nationale schaakbond enkele rijke maecenassen in Klimmen bereid waren, het nog eens bij het CAS, het internationale sporttribunaal, te proberen! Maar schaken als *binnensport*, wat zou dat kunnen wezen? In Rusland wordt er meer buiten dan binnen gespeeld, en sowieso valt het de meeste goede schakers tijdens een partij niet eens op of ze binnen of buiten zitten. Nee, *binnensport* betekent vooral dat twee mannen, een man en een vrouw - daarover vandaag nog meer - of voor mijn part twee vrouwen elkaar het leven met denken zuur maken en wel geheel *inwendig*, compleet virtueel. Als je schaakt hoor je echt nergens anders op te letten dan op de posities van je naakte stukken, de actuele stelling beeld je telkens op verwarde schema's in je hersenen af, kronkelige algoritmen doorlopen het neuronale netwerk onder je blonde, grijze of donkere schedel en met een triomfantelijke dreun slaat je volgende zet bij de neuronen van de tegenstander in. Dus, wie niet sterk is moet slim zijn, zo moet onze teamleider Dai Heinen gedacht hebben, toen we door de vooruitgespeelde partij van **Robin Meinders** („bord 4“) met **1 – 0** vóór gekomen waren. Tegen Blerick2, „de favoriet in 1A“, verzond Dai een list en schreef: „Helaas missen we in de eerste ronde ook nog onze eerste 2 bordspelers, daarom heb ik gekozen voor een tactische variant. Rob is met vakantie en Henri heeft voor het eerste team gespeeld en is daarom niet speelgerechtigd. Onze verrassende opstelling is als volgt: ...“

In het schaken is iedereen gelijk, zelfs man en vrouw (Hans Akkerboom, bord 1)! Deze keer bericht uw gediensstige verslaggever niet chronologisch maar psychologisch over het verloop van de match en begint bij zichzelf, want bij verrassing had Dai Heinen hem op bord 1 neergezet, tegenover Marina van Vliembergen, de sterke maar jonge amazone van Blerick2. Marina heeft bijna nog een mooiere achternaam dan ik, we hebben wel vaker tegen elkaar gespeeld en ik ben niet echt bang voor haar. Dai zag maar wat graag, dat hij en ik remise zouden houden en dan moest Simon op het laatste bord maar winnen, zodat we zeker waren van 3 – 3 of beter. En warempel, het werd een evenwichtige partij met een voor Marina onverwachte Moderne Verdediging: Als ik het ook niet meer weet speel ik tegenwoordig met zwart „modern“ –spreek uit als *môdern*, net als *klôddern* en niet *kloodèrn*. Leuk, leuk, leuk, op het bord ging de strijd gelijk op, het werd ½ - ½ als gepland en verder viel er niets meer over te zeggen, ware het niet dat een onwijze bobo eens kwam kijken, eentje die van gelijke behandeling van man en vrouw wel nog geen kaas gegeten heeft. Ging ik namelijk voor een plasje even de zaal uit, vroeg hij mij fluisterend, of ik geen last van mijn tegenstandster had, of ik vanwege haar niet erg afgeleid was. Lieve hemel, ik had geen idee wat hij bedoelde, of het moest zijn dat Marina zich met haar half-open gordijntjes wat lucht voor de longen verschaftte – net alsof dit een onreglementaire zet zou zijn in een overigens onberispelijke partij! Beste, zeer gewaardeerde bobo, het was weer benauwd genoeg in dat zaaltje, doe er eens wat aan, en trouwens zijn jou mijn bont versierde overhemden wel eens opgevallen, het harmonieuze grijs van borst- en hoofdhaar, mijn fijn toegeknepen lippen als ik op verlies sta, mijn stralend blauwe ogen als de winst nakende is? Ik zou niet weten wie er mooiere blauwe ogen heeft, Marina of ik. Dus, wees eerlijk, als er iemand afgeleid was, dan was het Marina wel, ondanks al die punten in haar voordeel, op de rating-schaal bedoel ik!

Eerst het huishouden, dan de koninklijke drijfjacht, Frank (Dupont, bord 2)! Werd er dan nog wel een stevig potje geschaakt die middag? Jazeker wel, Frank's partij aan bord 2 leek wel in een notedop voor de hele match te staan. Hier hadden we Blerick kunnen verslaan, hier hadden we gelijk kunnen komen, in werkelijkheid ontglipte ons hier de eerste en beslissende match van het nieuwe seizoen! Dat zou je tenminste denken, als je de beteuterde nabeschouwing van Frank leest, die ik meteen ontving, nadat hij 's avonds eerst zijn omvangrijke huishouden aan kant gemaakt had: „Ik had mijn torenoffer (met schaak voor zwart) op zet 45 een zet eerder moeten spelen, de loper op d4 had daar moeten blijven staan. Ik moest dan telkens schaak blijven geven, todat de zwarte koning na een hele omzwerving geen kant meer uit kon. Ga dit maar eens na, ik hoor het dan wel van jou.“ Graag gedaan, Frank, met alvast mijn complimenten: Wat een spannende partij met zoveel verwickelingen en aan weerszijden onoverzichtelijke winstkansen! Bekijk eerst eens dit, na zwart's 21ste zet:

	<p>In een dame-indische opening liet Frank (met wit) zich helaas op de koningsvleugel in de hoek drukken, zonder op tijd op de damevleugel of in het centrum tegen de lang gerocheerde koning op te trekken. Zwart was iets te gretig en na</p> <p>21. h4 (22. P_xh4) kwamen er nog kansen voor wit door een onvoldoende scherp doorgezette aanval van zwart.</p> <p>[Maar na 21. ... dxc4 22. bxc4 cxd4 23. P_fxd4 h4 was de zwarte doorbraak over de g-lijn en de loper-diagonalen niet meer te stoppen geweest.]</p>
<p>1. Alle zwarte stukken op de witte koning gericht.</p>	<p>na 21.... h4 (Frank Dupont – Maarten Toll)</p>

Na omvangrijke, minder nauwkeurige schermutselingen kwam Frank weer beter in zijn spel, zie verderop zijn eerste matchpoint bij zet 41 in Diagram 2. Net alsof hij zijn eigen huis in wanorde achtergelaten had, omdat hij geheel in *The King-Hunt*¹ verdiept was, zo dreef hij Toll's koning met

41. Td6+

tot wanhoop! Nunn geeft vier principes voor dit aloude koninklijke tijdverdrijf:

(1) Vaak heb je een **offer** nodig om de vijandelijke koning naar open veld te lokken, waarna je precies moet berekenen, welke kanten de drijfjacht allemaal op zou kunnen gaan.

[Hier had juist zwart eerder al in kansrijke positie een pion en de kwaliteit geofferd.]

(2) In plaats van telkens schaak te geven helpt het soms, om de **vijandelijke koning met een rustig zetje nog wat velden te ontnemen**, tenzij je zelf mat gezet dreigt te worden.

[Aan het eind van de partij had Frank helaas de beslissende wendingen gemist en deed een stom boertje op weg naar promotie hem de das om.]

¹ John Nunn and Willam Cozens (1996). *The King-Hunt*. London: Batsford.

(3) Al zijn er vaak talloze varianten mogelijk, meestal gaat het maar om **een enkel generiek matbeeld**.

[Als zwart de dames hier niet weg krijgt en zijn koning niet aan witte pionnen voorbij achter de vijandelijke linies, dan *gaat hij plat* tegen de a-lijn, of als hij naar huis terug vlucht, tegen de 8-ste rij.]

(4) Offer niet meer dan nodig, **hang niet de held uit!**

[Frank moest thuis nog een heleboel opruimen, dus (te) voorzichtig was hij wel.]

	<p>[In plaats van 40. ... Ph4 (Paard nog op f5!) had zwart door dameruïl 40. ... Dxc2 de koning op tijd naar een <i>safe haven</i> in vijandelijk gebied kunnen manoevreren: 41. Kxg2 Kc5+ 42. Kh2 Kb4]</p> <p>Na het gespeelde 40. ... Ph4 begint Frank met 41. Td6+ een <i>King Hunt</i>: (1) 41. ... Kc7 42. Txe6+ is hopeloos voor zwart, (2) 41. ... Kc5 42. b4! leidt alleen met schaakjes al tot <u>mat</u>, <u>zoek maar uit hoe!</u></p>
<p>2. De drijfjacht begint en kan twee kanten op.</p>	<p>na 40. ... Ph4 (Frank Dupont – Maarten Toll)</p>

Frank speelde helaas 41. ... Kc5 **42. Dh2** en na

42. ... e2

43. Ld4+ (dameruïl was nu noodzakelijk geworden: 43. Df2+ etc.)

43. ... Kb4

staat het ongeveer gelijk (Frits). Hierna schijnt het door Frank achteraf voorgestelde, onmiddellijke
44. Txb6+ niet te helpen (Frits), echter na het gespeelde **44. Lf2** had zwart met 45. ... De3 (!) meteen
een gewonnen stelling kunnen bereiken (nog een keer Frits). Er volgde echter

44. Lf2 Dc3

45. Txb6+ Ka3 (axb6 44. Dd6+ leidt snel tot mat)

en daardoor kreeg Frank nog een tweede "matchpoint" cadeau, zoek maar uit hoe hij een gewonnen stelling had kunnen bereiken! Helaas is nu het gespeelde

46. Dd6+

niet goed (genoeg) meer, op het gedwongen 46. ... Kb2 47. Dg3 volgt torenverlies, dameruïl en een
onafwendbare of desastreuze promotiedreiging met behulp van zwart's koning en paard.

En de rest was oude koek, al gaf Simon helaas niet thuis (Dai een half puntje op bord 3; verlies voor Eric op bord 5; remise voor Simon op bord 6: 2½ - 3½).

Zou het niet een idee zijn, Frank, om thuis op te ruimen *alvorens* jouw prachtige aanvalsschaak te
ontvouwen? Is je huis op orde, dan is je hoofd leeg en kunnen er nog meer winnende varianten in

dan nu al het geval was. Bij jou was er de hele match hoop op de gehoopte 3 – 3. We weten bijna zeker dat vooraf opruimen bij de anderen veel minder had geholpen.

Dai speelde met zwart weer een remisepartij waar niets op af te dingen viel (dit deel van het verslag gaat al bijna met copy-and-paste): Afgezien van een zwart pionnetje op e5, in een of andere obscure dame-opening, duurde het tot de 15de zet, alvorens de spelers de vierde en vijfde rij betraden om een klein beetje herrie te schoppen. Maar veel pijn deden ze elkaar niet, misschien zijn de heren thuis niet gewend met schuurmiddel, ragebol of stoffer en blik om te gaan. Bij Eric Barentsen durf ik dat onderwerp niet eens aan te snijden, hij begon als zwart met een verdienstelijk Philidortje, maar toen wit lang rocheerde en hijzelf helemaal niet, verzuimde hij de druk op de damevleugel snel op te voeren, hij liet de witte aanval gedwee over zich heen komen en plotseling stond hij voor een witte overmacht. Bij Simon Karsten liep het bijna omgekeerd, maar hij kwam te weinig in tijdnood om te kunnen zeggen, dat hij goed in zijn vel zat. Zijn opening was niet slecht, maar in de Rossolimo-variant van het Siciliaans (1.e4 c5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 etc.) liet hij zwart's pionnen wel heel erg ver oprukken. Daardoor moest hij de kwaliteit, die hij handig in het middenspel gewonnen had, weer voor een bijna promoverende pion teruggeven. Simon wist precies waar de kneep gezeten had (Diagram 3):

	<p>Het is verleidelijk en wellicht onontkoombaar om hier 23. d6 te spelen, en dat deed Simon! Frits vindt het prima, dat hij na 23. ... Dxd6 24. Dxd6 exd6 25. Lxa8 de kwaliteit wint, maar dan is na 25. ... Txa8 het gespeelde 26. Tac1 e4 natuurlijk niet zo goed voor wit (de damevleugel en het centrum komen onder zware zwarte druk te staan), alleen zou 26. Te2 volgens Frits „nog speelbaar“ zijn (licht voordeel voor wit). Simon zag het niet en ik zie nog steeds het verschil met Tac1 niet.</p>
<p>3. Simon wint de kwaliteit en komt in de verdrukking?</p>	<p>voor 23. d6 (Simon Karsten – Frank van Overbeek)</p>

Het was al bijna half zes en omdat Blerick nu sowieso zou gaan winnen kreeg Simon, ofschoon in een theoretisch verloren stand, nog een half puntje genadebrood. Het was de hoogste tijd om de borden op te ruimen, in de Jo Gerrishal en thuis. En ondanks al dat vergeefse werk van Frank was het toch *zijn* dag en *zijn* avond, zelfs na twee gemiste matchpoints en een nipte nederlaag voor het team. De volgende keer doet onze wedstrijdleider weer normaal, Frank, dan zullen we onze blinkende tanden eens laten zien. Want gepoetst gaat er worden, dat is een ding wat zeker is.

22 oktober 2016, Hans Akkerboom